

Tariq Ali: Lågor av motstånd och förhoppningar i Turkiet

[Intervju i den turkiska tidningen Hürriyet, 18 juni 2013. Här översatt från den engelska översättningen på counterpunch.org av Göran Källqvist.]

Zeynep Bilgehan: Du publicerade ett solidaritetsuttalande till demonstranterna från Ankara. För det första, hur länge var du i Ankara, och vad var syftet med ditt besök?

Tariq Ali: Jag befann mig i Ankara under tre dagar för att hålla en offentlig föreläsning på inbjudan av kommunstyrelsen i Cankaya [en stadsdel i centrala Ankara – öa], vilket var bestämt sedan flera månader. Jag märkte naturligtvis vad som pågick på kvällarna. Oprovocerade angrepp på fredliga demonstranter, ständig användning av tårgas och vatten[kanoner. Jag] besökte parken och talade med ungdomarna där.

ZB: Vad tycker du om de senaste händelserna i sin helhet? Vad hände eller händer enligt din åsikt i Turkiet?

TA: Den blandning av skarpsinne, avsaknad av fruktan och nya förhoppningar som jag bevittnade var mycket inspirerande. Det påminde mig i viss mån om Europa (Paris och Prag) 1968, mycket mer än den arabiska våren. Det som händer i Turkiet är uppenbart. En vald auktoritär regering som har tagit ställning för nyliberalism och krig inbillade sig att den kunde göra vad den ville tack vare sin demokratiska status. Det var ett idiotiskt misstag.

När jag var i Istanbul för några månader sedan var det svårt att undvika att se det täcke av missmod som hade omslutit aktivister och oppositionella. Stängningen av en av stadens äldsta biografier på Istiklal Caddesi [en av Istanbuls mest berömda gator – öa] hade lett till lama protester. Så lama att regeringen trodde att den kunde skynda på sitt uppdrag att välja ut och förstöra. Det var en grov felräkning. Speciellt premiärministern, en formlig sultan inom byggnadsindustrin, vägrade backa och tog till förtryck. Det blev en brytpunkt. Folk som inte brydde sig om förslaget att förstöra Geziparken började protestera, och det i stort antal. Ju hårdare förtrycket blev desto mer växte protesterna, och de spred sig till praktiskt taget hela landet utom fyra kurdiskt dominerade städer. En kampanj för att rädda en park hade blivit ett nationellt uppror mot en envis ligistregim.

ZB: Du säger att de turkiska demonstranterna tände förhoppningar i Europa. I vilken mening tände de förhoppningar?

TA: I den meningen att det som sker i Turkiet är en del av den nyliberala kapitalismens kris. Det har ägt rum generalstrejker, demonstrationer, etc i Spanien, Grekland, Portugal. Samtidigt som Erdogan använde statens förtryckarapparat för att gynna byggnadsindustrin hade den grekiska koalitionsregeringen stängt den statliga televisionen och radion för att avskeda journalister. De modiga turkiska medborgarna öppnade en ny front vid en viktig tidpunkt. Och deras exempel kan mycket väl sprida sig till Frankrike, och vem vet kanske till och med till Storbritannien och Tyskland under de kommande månaderna.

ZB: Vad tror du att resultatet av dessa protester kommer att bli?

TA: Som jag sa i mitt solidaritetsuttalande, är det viktigaste att regeringen har misskrediterat sig med hjälp av de undergivna och krypande turkiska media, som under de första veckorna ignorerade, bagatelliserade och förtalade ockupanterna på Taksimtorget. De journalister som samarbetade borde skämmas ögonen ur sig. Det är svårt att sia om hur den nya oppositionen kommer att omgruppera sig. Men om det uppstår en ny demokratisk strukturerad politisk rörelse (som till exempel SYRIZA i Grekland) då kan det ge folket en varaktig röst underifrån. En folkförsamling varje månad i Istanbul, Ankara, Izmir, Bodrum, Antakiyya och andra städer för att diskutera situationen hemma

och utomlands och rapportera om uppbygget av en ny rörelse skulle skapa något varaktigt och göra de återkommande upprepningarna av torgen lite meningslösa. Det är min förhoppning.

ZB: I ditt uttalande nämner du i korthet att ”i det långa loppet kommer den turkiska politiken att förvandlas”. Kan du utveckla det? Vad kommer att hända? Hur kommer Turkiet att förändras?

TA: Turkiet har förändrats. Det är uppenbart utifrån det vi bevittnar. Som jag sa tidigare är nyckeln nu att institutionalisera denna förändring så att den turkiska demokratin förstärks. Verklighet demokrati till skillnad från en faktiskt existerande demokrati är en ömtålig blomma. Den måste vårdas och odlas, men inte med sina medborgares blod eller regelbunden övervakning (som påminner om Stasi i det gamla Östtyskland, men på en teknologiskt högre – och därmed värre – nivå) eller spaningsrobotar och tortyr eller att fängsla de som berättar sanningen. Den nyliberala kapitalismen urholkar demokratin. De som kämpar mot det våldsamma kapitalistiska angreppet stärker också demokratin.

ZB: I vår förra intervju talade vi om den arabiska våren. Du sa att ”våren har övergått i vinter”. Kan du jämföra det som händer i Turkiet med den arabiska våren? Vad liknar varandra och på vilket sätt skiljer de sig?

TA: Likheterna är upprorets omfattning, men annars är situationen annorlunda. Som jag redan har sagt ligger Turkiets intellektuella liv och politiska kultur mycket närmare Europa. Man behöver bara titta på de böcker som översatts från europeiska språk, på universitetens och skolornas kursplaner etc för att inse det, och demonstranternas språk och instinkter bekräftar allt detta, åtminstone enligt min åsikt. Det har funnits militärdiktaturer i Spanien, Portugal, Grekland och Turkiet. Under den innevarande perioden har USA dragit sig tillbaka från diktaturer i sina lydstaterna och det har Turkiet dragit nytta av. Men den nya regimen, och i synnerhet den stora översittaren till premiärminister, tror att de kan styra som tidigare. Erdogans plan är att använda Natos språk under täckmantel av ett ”måttfullt” islam för att bygga upp sig själv till en Ataturk-motståndare. Under de senaste veckorna har vi sett denna ”måttfullhet”. Idag ser det ut som ett dåligt skämt att en islamistisk konservatism skulle kunna lösa de verkliga problemen, med Turkiet (för att inte tala om Egypten och Tunisien) som modell.

ZB: Kan vi kalla denna rörelse för en turkisk vår? Varför?

TA: Varför ens bry sig om att använda det uttrycket. Det har redan surrat.

ZB: Finns det någon risk att denna rörelse också kommer att övergå i vinter? Vad ska man göra för att undvika det?

TA: Historien lär oss att det inte går att bibehålla en rörelse på samma nivå i all oändlighet. Så man ska inte ens tänka sig en sådan möjlighet. Den verkliga frågan är hur man ska gå framåt efter den första perioden. Och där har jag redan givit några förslag. Organisera underifrån för att skapa en ny politik. En bred och enad rörelse kommer att behöva en politisk plattform, något man kan kämpa för under de kommande åren.

ZB: Hur kommer denna rörelse att påverka Mellanöstern?

TA: När det syriska utrikesdepartementet nyligen avrådde sina medborgare att besöka Turkiet på grund av oroligheterna och förtrycket, så var detta höjden av officiell satir och det besvarar din fråga. I Ankara påminde personkulten av Erdogan mig lite om Mubarak och Assad.

ZB: Till sist, i ditt uttalande säger du: ”Ta initiativet för att tona ner ockupationen men samlas för att visa att ni fortfarande finns där.” Kan du utveckla det? Hur ska demonstranterna fortsätta?

TA: Det jag menade var att det alltid är bättre för rörelsen att besluta om en tillfällig reträtt som inte är politisk utan taktisk.

ZB: Tror du att det kan uppstå en politisk rörelse ur detta? Bör det göra det eller ska rörelsen bli kvar som civilt motstånd?

TA: Som jag har sagt ovan vore uppkomsten av en ny politisk rörelse den bästa vägen framåt. Turkiet är ett land utan någon verklig opposition, eftersom både det konservativa islam och den konservativa nationalismen är överens om nyliberalismen, Nato, en strikt kontroll av media, att fängsla journalister (Turkiet är främst på detta område), etc. Så det finns ett tomrum. Tidpunkten är gynnsam. Erdogans demagogi har stött bort en del av hans kollegor.

Det regerande partiet är socialt konservativt, politiskt skrupelfritt, ekonomiskt i tacksamhetsskuld till specialindustrier och militärt Natos favoritislamister, men det bortsåg rösterna på gatan. De sanningar som ropades ut i stad efter stad kanske är obehagliga för regeringen men de är mer värda än de officiella medias betalda kolumnisters och TV-ankares honungslena tongångar. Och vad hände med de 60 ”visa män” som regimen valde ut? Har deras gemensamma samvete dött?